

ACADEMICIAN PROFESOR CONSTANTIN DAICOVICIU

EVOCARE

Cuvintele evocării caută a se depărta de cele întâlnite în hagiografii. De altfel, personalitatea evocată era situată de unii în alt panteon. I se spunea *Jupiter Tonans*. Cât despre cele apropiate de sfințenie, îmi revin în minte momentele în care modera o conferință ținută de regretatul Dinu Adameșteanu. Acesta-l numise „Patriarhul arheologiei și istoriei vechi românești”. A replicat: – Eu Patriarh ?! – a făcut o figură mirată și ironică. Se afla la vârsta Psalmistului și a străbătut doar jumătate de cale spre vârsta Patriarhului. Complementul Profesorului Adameșteanu nu l-a scutit de penalizări atunci când a avut unele ezitări la limba română. „Aș vrea să vă reamintesc că dl. Dinu Adameșteanu nu este un italian care a învățat limba română, ci un român care a uitat din limba strămoșească”.

L-am văzut prima oară în anul 1960 la Centenarul Universității ieșene. Întâi pe scena Teatrului Național, înveșmântat ca Rector togatus. A moderat o secvență a sesiunii științifice de la Istorie Veche. Fusesse descoperită în săpăturile de la Cucuteni ceramică de tip ϵ diferită. „O să terminați alfabetul grecesc și tot la Cucuteni A, B și C o să vă întoarceți!”

Am avut prima discuție un an mai târziu, cu prilejul unei excursii la Cluj, când i-am transmis un mesaj de la Profesorul Nicolae Gostar. M-am recomandat, am reușit să spun câteva cuvinte pe care le consideram potrivite în asemenea ocazii. M-a întrerupt. – De unde ești domnule coleg ? – Păi de la Iași. – De la Iași știu, dar de unde ai venit la Iași, unde te-ai născut ? – Pungești-Vaslui.

– Știai că Academicianul Emil Condurachi e din județul Vaslui ?

– Nu.

– Rău, prima datorie a unui istoric e să-și cunoască marii concetățeni. După ton nu-mi dădeam seama de semnificație.

– Ai ales tema de licență ?

– Da dom' Profesor.

– Ce anume.

– Syrienii și palmirienii în Dacia romană.

– Da ! O să mai stăm de vorbă !

Era un om viguros, voinic de statură potrivită, smead, cu ochi albaștri-verzui, nu mari, dar expresivi în concordanță cu cele rostite, un cap mare, o ținută mândră de comandant, o voce puternică, ușor alterată de fumat, în ansamblu așa cum mi-l închipuiam din descrierile Profesorului Nicolae Gostar. Prof. Daicoviciu accentua Gostâr.

Cuprinsul evocării este dependent de mulți factori.

L-am cunoscut și apoi am fost doctorand al Profesorului Constantin Daicoviciu pe când acesta deținea importante funcții: rector al Universității „Babeș-Bolyai”, director al Institutului de Istorie și Arheologie, al Muzeului de Istorie a Transilvaniei, Președinte al Secției de istorie a Academiei RSR, membru în Consiliul de Stat ș.a. Fusesse deputat, ministru adjunct, primise prestigiosul Premiu Herder.

Implică evocarea o privire critică asupra realizărilor celui plecat în lumea umbrelor cu 35 de ani în urmă? În caz afirmativ, cine are dreptul s-o încerce și când ? Sunt numeroase și întrebările neenumerate. Acum chiar dacă aș admite că nu îndeplinesc toate condițiile evocarea devine o datorie și vârsta nu-mi îngăduie amânări. Se cuvin a fi depuse mărturii, care se vor adăuga altora, și în timp vor sluji la închegarea unui portret veridic al celui care, jumătate de veac a slujit știința istorică, învățământul românesc, concetățenii, *patria*.

Popasurile în biografie, ca și realizările științifice, vor fi doar cele strict necesare. Volumul omagial la împlinirea vârstei de 60 de ani; volumul *In memoriam Constantini Daicoviciu*, cartea sa *Dacica*, numeroasele necrologuri și articole din enciclopedii, conțin informații complete în acest domeniu.

Opera sa acoperă trei perioade din istoria noastră veche: *Istoria geto-dacilor (Preromană)*, *Romană* și *Postromană*. Se adaugă un număr important de contribuții cu teme diverse.

A folosit pozițiile sale social-politice pentru a obține fondurile necesare investigațiilor la dimensiunile corespunzătoare însemnătății cetăților, așezărilor și complexelor de cult din Munții Sebeșului (Orăștiei).

Cercetările lui D. M. Teodorescu s-au desfășurat la altă scară, la fel și introducerea rezultatelor acestora în circuitul științific național și internațional.

Constantin Daicoviciu a început singur, sau în colaborare, publicarea siturilor, a unor monografii de cetăți. Pentru perioada de început a statului dac erau încă probleme controversate, insuficient fundamentate.

Pentru C. D. opțiunea transilvană era necondiționată. A scris capitolul despre daci în *Tratatul de Istorie a României* (1960). La sfârșitul unui examen m-a întrebat dacă am citit revista Muzeului din Pitești, care tocmai apăruse. La răspunsul meu afirmativ a dorit să afle punctul meu de vedere față de cele afirmate de profesorul Radu Vulpe. M-am declarat convins că: „dată fiind politica pontică a lui Burebista, existența unei reședințe extracarpatică ar fi fost cu totul normală”. Nici nu mi-am dat seama când a ieșit de după birou. „Da !! Burebista a fost Popăscu, nu ? A fost Burebista, a fost Mihai, Ferdinand și noi am stat așa” – își duse brațele la piept. A reînceput traducerea inscripției lui Akornion din Dionysopolis. Comentariul Profesorului era mai puțin patetic, exact, mai apropiat de text. Am spus că nivelul arheologic corespunzător epocii Burebista de la Grădiștea este mai modest în comparație cu cel de la Popești, puțin convingător în raport cu mărimea realizărilor marelui rege.

Pentru cunoașterea epocii romane a dat durabile lucrări de tinerețe *Fouilles et recherches à Sarmizegetusa* și *Gli italici nella provincia Dalmazia*. Școala română de la Roma, Școala arheologică germană își dovedeau eficiența, aportul la modelarea unei noi generații de arheologi și istorici.

La investigațiile pentru cunoașterea epocii romane a avut permanente contribuții ca arheolog, epigrafist și istoric. A iubit mărturiile scrise fără a neglija cultura materială. În *La Transylvanie dans l' Antiquité* (București 1938) și edițiile care i-au succedat în alte limbi, perioada romană ocupă locul care i se cuvine. Apariția cărții a fost și o comandă politică la care membrii Școlii Române de la Roma au dat un răspuns corespunzător. Temerile s-au dovedit a fi reale. *La Transylvanie...* și *Histoire ancienne de la Dobroudja* erau necesare. Rapturile teritoriale, temporare sau de durată s-au produs totuși !

În ultimii ani ai vieții sale a scris în Pauly-Wissowa articole despre orașele din Dacia romană.

Au fost și zone de discuții sau dezacord. Localizarea Malvei la Denta și eterna polemică Romula – Malva – Dacia Malvensis în Banat, ipoteza lui Karl Patsch, la care Profesorul a subscris și a cheltuit mult timp, nervi și energie rămâne greu de acceptat. De altfel inscripția de la Denta are destule neclarități și Denta puține vestigii. A avut momente de critici dure, multe nemeritate, la adresa Prof. D. Tudor, inclusiv acel *Nesciendi ars*. Treptat, aceste accente s-au mai tocit și nu mai considera că are monopolul adevărului și puncte de vedere inatacabile.

În același timp, sigur că n-a putut ierta traducerea dată de D. Tudor cuvintelor *circuitum muri* cu „ziduri circulare” sau expresia „capul zeului în mărime naturală” etc., dar totodată a evitat alunecarea polemicii spre pamflet, sau utilizarea unor expresii reîntâlnite în alte zone, proprii publicisticii mediocre.

În cursul unei discuții s-a ivit la un moment dat și problema măsurii în care s-ar putea considera că religiile orientale au putut netezi drumul creștinismului. Multe culte veneau din zona de geneză a noii religii. Mi-a spus: „Nu te contrazic și nu-s convins. Ține seama că socialiștii și comuniștii nu s-au înțeles niciodată. E bine totuși s-o menționezi și s-o argumentezi.” Intenția de originalitate, impunea accentuarea, supraevaluarea diferențelor.

În cea din urmă dintre probleme, Dacia post-romană, pentru perioada mai târzie, prefera, pentru cultura Dridu, în locul atributului *Străromânească* pe cel de *Balcano-dunăreană*. Implicațiile erau evident majore și n-au rămas fără urmări inclusiv în statutul său.

Deosebit de utile, instructive sunt și majoritatea colaborărilor la revistele de cultură. Scrierile din *Steaua* oglindeau adeseori stadii ale cercetărilor, dar și frământările autorului, acribia, măsura.

A colaborat cu toate muzeele bănățene și transilvane, cu Ioachim Miloia, Marius Moga, Octavian Floca, Ioan Berciu ș.a. Mulți dintre discipoli s-au afirmat în învățământ și cercetare: Nicolae Gostar, Hadrian Daicoviciu, I.H.Crișan, Dumitru Protase, Nicolae Lupu, Mircea Rusu, Eugen Chirilă sau generația care-i încă pe baricade: Ioan Glodariu, Ioan Piso, Mihai Bărbulescu, Nicolae Gudea și alții.

Cerea cercetărilor epocii clasice foarte bune cunoștințe de latină. Considera că inscripțiile Daciei romane sunt scrise într-o limbă latină accesibilă, la a cărei traducere nu admitea greșeli. Era mai tolerant cu

unele texte literare și epigrafice grecești. La un referat am citat incomplet dintr-o carte scrisă în latinește despre epigrafia palmyriană *Factum est ut per tria saecula incorruptae manserint formae litterarum*. „Mai lipsește ceva!” Profesorii Daicoviciu, Lascu și I.I. Russu, peste capul meu, menționau cuvinte care considerau că ar completa fraza. Eu am refotografiat mental pagina, am memorat ezitățile și am exclamat *Ita factum...* „Asta-i Domnule!” Era o altă lume de cunoscători, care culegeau bucurii și din astfel de rezolvări.

Aprecia creativitatea, observațiile la obiect, aforismele, constatările și exprimările neșablonarde. De altfel, avea adeseori exprimări mai colorate.

Înainte de prezentarea unui referat *Culte greco-egiptene în Dacia romană* m-a anunțat că voi susține *Inscripția CIL, III, 7954* cu semnalările și lectura care o propun. „Dom’ Profesor o am doar în cârpe, nici măcar dactilografiată”, și pe un ton schimbat: „peste toate, credeam că azi pun punct la referate”. „– N-avea grijă facem Proces Verbal cu referatul căruia, de altfel, ai să-i faci o scurtă prezentare.” Mi-a dat referatul necesar pentru publicarea inscripției CIL, III, 7954 la SCIVA deși propusesem o lectură diferită de cea dată de el în urmă cu ani. „Aveam cam vârsta dumitale pe atunci!” Câți ar fi făcut lucrul acesta ? Mă întrebam dacă m-aș fi numărat printre ei.

A fost un dascăl, un îndrumător de excepție, exigent, care știa în același timp să însuflească încredere. Într-un moment de cumpănă mi-a zis: „Ție nu ți-a intrat în cap că în momentul de față tu știi cel mai bine astea și tu trebuie să le scrii”. Îi datorez enorm.

După ultimul examen m-a invitat în casă. Am ridicat privirea spre pereți. „Cauți Biblioteca? Dar dincolo ce-i? În astea două camere am crescut doi băieți și cred că i-am crescut bine!”

Știind – se transmitea – că nu iubesc din cale afară drumurile la Cluj, de cel puțin nouă ore m-a anunțat să vin la București să discutăm despre referatul care urma să-l susțin. „Ședința Consiliului de Stat se termină în jurul orei 14⁰⁰. Așteaptă-mă la Athenè Palace – chelnerul știe masa mea.” A venit chiar înainte de ora 14⁰⁰. M-a întrebat dacă am probleme cu stomacul și la răspunsul meu negativ a comandat Domnia Sa. La sfârșit am dus mâna către buzunar. „Vrea să fie doctor în științe și nu știe că cine invită acela plătește”. Sala avea un ecou prea bun ! Nu știam cum să mă strâng.

Am cunoscut ceva mai devreme – și grație Prof. C.D. – dezvățul de a opta, a crede fără a înțelege, necesitatea de a cântări argumentele, drumul de la particular la general și revenirea; încercarea cel puțin, de a avea un stil afirmativ care-l considera tonic.

„Evită graba de a nega! Lasă o porțiță. Oricum să nu începi o propoziție cu o negație”. Dorind parcă să reamintească: „orice negație sărăcește realitatea de un adevăr pe care noi trebuie să-l descoperim”.

Culte orientale erau detașate din religia provinciei și apoi reintegrate, fără a omite rolul religiei în ansamblul societății. Dozarea și nuanțarea erau subînțelese.

Ca membru al Consiliului de Stat atunci când s-a propus înființarea *Gărzilor muncitorești* a spus: Tov. Președinte. Intellectualitatea este în mijlocul maselor nu pe lângă ele. Să se numească *Gărzi patriotice* în care să fie incluși și intelectuali. Ceaușescu a fost de acord. Comenta „De ce să nu știm ce fac ? Noi la Cluj avem o experiență tristă din anii ’45, ’46.

În alt moment. – De ce ne pleacă sașii mă Sanie ?

– Nu știu dom’ Profesor.

– Israelul e din ’48 evreii care vor pleacă. Germania a existat, momente grele au mai fost și totuși ei n-au plecat. Ce zici ? trebuie să ai o părere.

– Dom’ Profesor. Au trecut prin Uniune, au văzut cam ce-i pe acolo, situația actuală nu se știe cât va dura și, peste toate, nimeni nu pleacă de bine.

Știa că ruperea unui echilibru demografic multiseclar în Transilvania poate avea consecințe.

Ultima mare întâlnire care a condus-o a fost Conferința Internațională de Studii Clasice „Eirene” 2–7 octombrie 1972. Cuvântul de deschidere l-a rostit în latinește iar scurta alocuțiune de închidere în latină și italiană. A încheiat citând poetul italian G. Carducci – cuvintele erau în armonie cu firea și gândurile celui care le rostea și spuneau mai mult decât ar fi putut să spună nepenalizat: „Siate buoni e credete: credete all’ amore, alla virtù, alla giustizia, credete agli alti destini del genere umano, che ascende glorioso per le vie della sua ideale trasformazione. Così avverrà che la scienza vi afforzi, che l’arte vi consoli, che la patria vi benedica ! Valet sodales!”

Adăugăm, fără a comenta, trei din scrisorile primite de la Acad. Prof. Constantin Daicoviciu.

SILVIU SANIE

Statuia profesorului Constantin Daicoviciu din preajma Muzeului de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca.

Iubite Tor. Samie,
 Mă scuzi că-ți scriu cu întârziere, dar — îți
 mulțumesc — atâta am pe cap...
 Intâi : Mulțumesc pt. stivile ce mi le dai;
 și pentru extraul foarte interesant
 și valoros.
 Sec-do : Sunt de acord cu amânarea
pe luna decembrie a clame-
mentului — Scrie-mi din timp
date ca să se poată merge
 pe la meșterul lui Șer. la Roma.
 Lucolo: toate cele bune și sport
 la muncă!
 Cu prețuire:
 al tău
 C. Sărbănuț
 Cluj, 1 xi 1969.

Cluj, 15/11/1973.

Dragi-Tor. Sanie,

Am o mare rugămintă: Ai cartea lui
Robert du Mesnil du Genisson, Études sur les
dieux phéniciens hérités par l'Empire Romain
Liden, E.J. Brill 1970 ? Te întreb!

Dacă o ai, te rog fă o scurtă dare
de seamă (sau numai dacă vrei), 1-2 pagini
de mână pt. Beta Mus. Nap. 1973. —

Noi avem cartea de la autor și moral-
mente suntem obligați la o dare de seamă.

Te rog, căsprunde-mi imediat, dacă
ai cartea lui Teji ? Sar imediat !!

Dacă ai cartea, trimite darea de se-
amă în cel mult 10-15 zile !! — Te rog
insistent al tău C. Dăncuș

Dragi-tor. Sanie,
Am cetit studiul Stile Onomastica
Orientala, bu place!

Pe Hamavocus ni poe Sal-
mas nu-i faci în adinea m-
mele, ponemindu-i dwar numai
în legatură cu alapatha n-
cu Ramus. —

Așa ai vrut, sau e o
ombră ?

Scris-mi, te rog, ce să fac ?
Lăsa-mi asa cum ai redactat ?
Cu bine și salutări
al tău
C. Dăncuș

Cluj, 12/11/1973

FELICIA MONAH LA A 60-A ANIVERSARE

Felicia Monah este cunoscută atât în mediile științifice ale arheologilor, cât și ale biologilor, ca un prestigios cercetător, reprezentant al unui domeniu interdisciplinar, arheobotanica. Având preocupări în alt domeniu interdisciplinar, arheozoologia, am întâlnit-o pe Felicia Monah în urmă cu peste 10 ani, în conjuncturi care ne-au apropiat în demersurile științifice, reprezentând pentru mine un exemplu de competență profesională și devotament pentru disciplina pe care o reprezintă, arheobotanica.

Născută în 1947 la Tudora, județul Botoșani, și-a făcut studiile universitare la Facultatea de Științele Naturii a Institutului Pedagogic Iași (1965–1968) și la Facultatea de Biologie-Geografie a Universității “Alexandru Ioan Cuza” Iași (1968–1972). A obținut titlu de *doctor în biologie* la Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” Iași, în 1998.

După terminarea studiilor universitare, timp de doi ani a profesat în învățământul preuniversitar, ca profesor de biologie. Ulterior s-a reorientat profesional, fiind muzeograf-botanist la Muzeul de Științele Naturii Roman (1971–1975); biolog la Oficiul pentru Patrimoniul Național Bacău (1975–1980); muzeograf-botanist la Complexul Muzeal al Județului Neamț (1980–1988); biolog principal la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași (1989–1990); biolog principal (1990–1991), cercetător științific (1991–2000) și cercetător principal II (2000–2005) la Institutul de Arheologie (Laboratorul de Arheobotanică) al Filialei Academiei Române din Iași. Pensionată din decembrie 2005, Felicia Monah își continuă în prezent activitatea ca cercetător principal II asociat la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași.

Felicia Monah este apropiată arheologiei prin domeniul său principal de cercetare, arheobotanica. Primele sale studii de arheobotanică au fost realizate și publicate în anii 1984–1986, împreună cu Dr. Marin Cărciumaru, lucrările incluzând identificări arheobotanice din situri neolitice din Moldova (a se vedea lista de lucrări anexată). Cele peste 50 de articole și cărți publicate de-a lungul activității sale științifice reflectă un spectru mai larg al preocupărilor științifice, incluzând arheobotanica, dar și vegetația actuală. Publicațiile sale constituie lucrări de referință în literatura de specialitate, fiind expresia unei temeinice formări ca specialist

botanist, a unei solide documentări în literatura de specialitate internațională, precum și a competenței de a interpreta interdisciplinar informațiile. Cercetările sale de arheobotanică s-au axat pe culturile neolitice, La Tène, precum și medievale, de pe aproape tot cuprinsul țării. În ultima sa carte publicată în 2008, monografia „*Cercetări arheobotanice în tell-ul calcolitic Poduri-Dealul Ghindaru*”, Felicia Monah, în colaborare cu arheologul Dan Monah, prezintă rezultatele investigațiilor realizate pe parcursul a 26 de ani, cu raportări la stratigrafia și cronologia eșantioanelor, contextul arheologic, cantitatea și compoziția floristică.

Investigațiile asupra florei și vegetației actuale din zone diferite ale Moldovei (Suceava, Neamț, Bacău) au susținut permanent, prin rezultatele lor, autoritatea de botanist în studiile privind resturile vegetale descoperite în siturile arheologice. O dovadă convingătoare în acest sens este volumul publicat în 2001, „*Flora și vegetația cormofitelor din Lunca Siretului*”. Realizată în stil monografic, pe baza cercetărilor de teren, lucrarea reprezintă sinteza inventarierilor floristice și de asociații vegetale, cu raportări la influența antropică asupra vegetației.

Participările la mai multe campanii de săpături arheologice i-au amplificat competența de analiză interdisciplinară, Felicia Monah fiind o susținătoare a cercetărilor complexe care să asigure recuperarea și valorizarea cât mai completă a multitudinii de artefacte dintr-un sit arheologic. Un sprijin deosebit în demersurile sale științifice interdisciplinare l-a primit de la soțul său, reputatul arheolog Dan Monah, alături de care a participat la numeroase campanii arheologice și a publicat multe lucrări. Felicia Monah a luat parte, ca membru de colectiv, la cercetările interdisciplinare de la Poduri-Dealul Ghindaru (județul Bacău) din perioada anilor 1980–1996, 2000–2007, la săpăturile arheologice de la Izvoare-Piatra Neamț (campania 1984), la cercetările din tell-ul de la Hârșova (județul Constanța) în campaniile 1998–2005.

Ca arheobotanist, Felicia Monah a comunicat rezultate ale cercetării sale în peste 50 manifestări științifice desfășurate în țară și în străinătate (Republica Moldova, Belgia, Ucraina, Marea Britanie, Spania, Franța). La rândul său, a participat la organizarea unor colocvii, precum „*Manifestări religioase la triburile Cucuteni-Tripolie*” (Iași, iunie 1993), „*Stadiul cercetărilor arheobotanice și arheozoologice în România*” (Iași, noiembrie, 2005).

În perioada anilor 1997–2000, a inițiat și condus, în cadrul Institutului de Arheologie din Iași, două proiecte de cercetare „*Cercetări arheobotanice pentru Moldova medievală (secolele XI–XVII)*”, „*Cercetări arheobotanice pentru Moldova mileniului I d. H.*”, cu a căror finanțare a contribuit la dezvoltarea infrastructurii de cercetare. De asemenea, Felicia Monah a participat ca membru de colectiv la alte nouă programe de cercetare, dintre care patru internaționale.

Rezultatele activității de cercetare au fost recunoscute în mediile academice și prin cele două premii conferite: Premiul “Adrian Rădulescu” acordat de Ministerul Culturii și Cultelor în 2003 pentru expoziția și volumul „*Poduri-Dealul Ghindaru. O Troie în Subcarpații Moldovei*”; Diploma de merit pentru activitate în domeniul cercetării arheologice, oferită, în 2005, de Ministerul Culturii și Cultelor.

Cercetările și lucrările științifice ale Feliciei Monah au constituit repere teoretice și metodologice în pregătirea generației tinere de arheobotaniști din România. Dornică să instruiască tineri cercetători care să promoveze la nivel internațional științele arheobotanice, Felicia Monah a răspuns cu multă solitudine și deschidere spre dialog celor care au dorit să se specializeze în acest domeniul. În prezent, Felicia Monah coordonează secția de Arheobotanică din Laboratorul de Bioarheologie, organizat în cadrul *Platformei de cercetare și formare interdisciplinară în domeniul arheologiei (ARHEOINVEST)*, în Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași. În această calitate, a contribuit la înființarea și dezvoltarea atât a infrastructurii necesare cercetărilor de arheobotanică, cât și a resursei umane. Trei tinere cercetătoare se formează astăzi sub atenta îndrumare a Feliciei Monah în subdomenii distincte ale arheobotanicii: carpologie, antracologie și palinologie.

În decursul întregii activități profesionale desfășurate până în prezent, colaboratorii săi apropiați au apreciat conduita corectă, obiectivă și riguroasă a Feliciei Monah, precum și deschiderea spre noile curente științifice internaționale. Rezultatele cercetărilor sale arheobotanice vor constitui și în viitor referințe valoroase, absolut necesare studiilor interdisciplinare care vor considera fenomenele istorice în contextul factorilor ecologici, sociali și economici.

Cu prilejul împlinirii a 60 de ani de viață, dorim să-i adresăm colegei noastre Felicia Monah gândurile noastre de aleasă considerație și urările de multă sănătate și reușite profesionale. La mulți ani!

LUMINIȚA BEJENARU

LISTA PUBLICAȚIILOR

- D. Monah, F. Monah, C.-M. Mantu, Gh. Dumitroaia, 1997, *Cucuteni. The Last Great Chalcolithic Civilization of Europe*, Ed. Athena Publishing & Printing House, Bucharest, 245 p.
- D. Monah, F. Monah, C.-M. Mantu, Gh. Dumitroaia, 1997, *O TEΛEYTAIOS MEΓAΛOS XAAKOΛIΘIKOS ΠOΛITIΣMOΣ THΣ EYPΩΠHΣ*, Ed. Athena Publishing & Printing House, Bucharest, 245 p.
- Al. Manoliu, G. Negrean, F. Monah, V. Zanoschi, M. Coroi, 1998, *Plante inferioare din Masivul Ceahlău. Alge, ciuperci, licheni, mușchi*, Ed. Ceram, Iași, 428 p.
- F. Monah, 2001, *Flora și vegetația cormofitelor din Lunca Siretului*, Ed. „Constantin Matasă”, Bibliotheca Historiae Naturalis, I, Piatra Neamț, 268 p. + o hartă.
- Al. Manoliu, V. Zanoschi, M. Coroi, G. Negrean, M. Coroi, F. Monah, N. Nechita, 2002, *Flora masivului Ceahlău*, Ed. Corson, Iași, 685 p.
- D. Monah, Gh. Dumitroaia, Felicia Monah, C. Preoteasa, Roxana Munteanu, D. Nicola, 2003, *Poduri-Dealul Ghindaru. O troie în Subcarpații Moldovei*, Bibliotheca Memoriae Antiquitatis, XIII, Ed. „Constantin Matasă”, Piatra Neamț, 248 p.
- F. Monah, D. Monah, 2008, *Cercetări arheobotanice în tell-ul calcolitic Poduri-Dealul Ghindaru*, Bibliotheca Memoriae Antiquitatis, XIX, Ed. „Constantin Matasă”, Piatra Neamț, 212 p.
- D. Mititelu, N. Barabaș, F. Nechita, 1976, *Schedae ad “Floram districti Bacoviensis exiccatam”*, Centuria VI, Bacău, 30 p.
- D. Mititelu, N. Barabaș, F. Nechita, 1977, *Flora și vegetația împrejurimilor municipiului Roman (jud. Neamț)*, în *Studii și comunicări*, Biologie vegetală (1976–1977), Bacău, p. 281–316.
- F. Nechita, 1980, *Arbori ocrotiți în județul Bacău*, în *Ocrotirea naturii în Moldova*, Iași, p. 103–106.
- Al. Manoliu, F. Nechita, 1980, *Cercetări micologice în rezervația Runc-Racova și Masivul Ceahlău*, în *Studii și comunicări* (1979–1980), Bacău, p. 21–29.
- M. Cârciumaru, F. Monah, 1984, *Reconsiderări asupra determinărilor de semințe carbonizate de la Frumușica și Valea Lupului*, în *Studii și cercetări de istorie veche și arheologie*, 24/4, București, p. 251–252.
- F. Monah, 1985, *Amprente de frunze descoperite în stațiunea arheologică Poduri-Dealul Ghindaru, județul Bacău*, în *Memoria Antiquitatis*, IX–XI (1977–1979), Piatra Neamț, p. 685–691.
- M. Cârciumaru, F. Monah, 1985, *Raport preliminar privind semințele carbonizate de la Poduri-Dealul Ghindaru, jud. Bacău*, în *Memoria Antiquitatis*, IX–XI (1977–1979), Piatra Neamț, p. 699–708.
- D. Mititelu, F. Monah, 1986, *Flora și vegetația municipiului Piatra Neamț*, în *Memoriile secțiunilor științifice*, N, T.IX, nr. 1, Academia Română, p. 245–253.
- M. Cârciumaru, F. Monah, 1986, *Determinări paleobotanice pentru neoliticul din Moldova*, în *Acta Moldaviae Meridionalis*, Vaslui, VII–VIII (1985–1986), p. 57–64.
- F. Monah, I. Bara, D. Monah, 1987, *Observații asupra compoziției depozitelor de cereale din așezarea Precucuteni III de la Poduri-Dealul Ghindaru*, în *Memoria Antiquitatis*, XV–XVII (1983–1985), p. 249–261.
- M. Cârciumaru, F. Monah, 1987, *Déterminations paléobotaniques pour les cultures Précucuteni et Cucuteni*, în M. Petrescu-Dîmbovița, N. Ursulescu, D. Monah, V. Chirica (eds.), *La civilisation de Cucuteni en contexte européen*, Bibliotheca Archaeologica Iassensis, I, Iași, p. 167–174.
- F. Monah, D. Monah, 1987, *Plante folosite de populațiile neo-eneolitice de pe teritoriul Moldovei în milenii IV–III î.e.n.*, în *Culegere de studii și articole de biologie*, 3, Universitatea “Al. I. Cuza”, Grădina Botanică, Iași, p. 156–159.
- F. Monah, 1988, *Noi determinări arheobotanice pentru Moldova*, în *Arheologia Moldovei*, XII, p. 303–309.
- F. Monah, N. Nechita, 1989, *Flora medicinală din localitatea Dulcești (jud. Neamț)*, în *Plante medicinale – realizări și perspective*, 2, Piatra Neamț, p. 195–201.
- F. Monah, D. Monah, 1991, *Arkheobotaniceskie issledovanija eneolita Karpato-Prutskogo regiona*, în *Drevnejsie obsnosti zemledel'cev i skotovodov Severnogo Pricernomor'ja (V tys. do n.e.–V v. n.e.)*, Kiev, p. 33–35.
- F. Monah, 1992, *Amprente de plante descoperite în așezări eneolitice din Moldova*, în *Arheologia Moldovei*, XV, p. 185–189.
- F. Monah, 1992, *Déterminations archéobotaniques pour la Moldavie du I-er millénaire de n.e.*, în *Symposia Thracologica* Nr. 9, Bibliotheca Thracologica nr. II, București, p. 200–201.
- D. Mititelu, F. Monah, N. Nechita, 1992, *Contribuții la studiul florei și vegetației higro-hidrofile din județul Neamț*, în *Studii și cercetări*, Biologie-Muzeologie, VI, Piatra Neamț, p. 44–60.
- D. Mititelu, F. Monah, 1993, *Flora și vegetația rezervației forestiere „Lunca Zamostei” (jud. Suceava)*, în *Buletinul Grădinii Botanice*, 4, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași, p. 61–68.
- F. Monah, 1994, *Considérations sur les macrorestes végétaux découverts en Moldavie, dans les établissements du I-er mil. après J.-C.*, în *Relations Thraco-Illyro-Helléniques. Actes du XIV-e symposium national de thracologie (à participation internationale)*. Băile Herculane (14–19 septembre 1992), București, p. 417–428.

- F. Monah, 1994, *Determinări arheobotanice pentru stațiunea neolitică de la Parța (comuna Șag, jud. Timiș)*, în *Acta Musei Napocensis*, 31/I, p. 81–85.
- F. Monah, D. Monah, 1996, *Macrorestes végétaux découvertes dans les niveaux Cucuteni A2 et B1 de Poduri – „Dealul Ghindaru”*, în Gh. Dumitroaia, D. Monah (eds.), *Cucuteni aujourd'hui*, Bibliotheca Memoriae Antiquitatis, II, Piatra Neamț, p. 49–62.
- F. Monah, 1996, *Macroresturi vegetale provenind din stațiuni arheologice din a II-a jumătate a mileniului I î. de H. și prima jumătate a mileniului I d. H.*, în *Arheologia Moldovei*, XIX, p. 293–297.
- F. Monah, D. Monah, 1997, *Stadiul cercetărilor arheobotanice pentru eneoliticul din Moldova de vest*, în *Memoria Antiquitatis*, XXI, p. 297 – 316.
- F. Monah, L. Aniței, 1997, *Contributions floristiques et phytocénologiques*, în *Anuarul Muzeului Național al Bucovinei*, p. 99–110.
- F. Monah, D. Monah, 1997, *Archaeobotanical materials from Moldavia and Dobruja (millennia 1st B.C. – 1st A.D.)*, în *The Thracian World at the Crossroads of Civilizations*, I, București, p. 620–627.
- F. Monah, 1998, *Flora și vegetația din Lunca Siretului (rezumatul tezei de doctorat)*, Facultatea de Biologie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași, 33 p.
- F. Monah, 1999, *Analiza arheobotanică a unui complex menajer gumelnițean din tell-ul de la Hârșova*, în *Arheologia Moldovei*, XXII, p. 255–263.
- F. Monah, 2000, *Determinări arheobotanice pentru stațiuni medievale din Moldova și Brăila*, în *Arheologia medievală*, III, p. 179–184.
- F. Monah, 2000, *Amprunte de plante din așezarea Cucuteni A de la Trușești-Țuguieța*, în M. Petrescu-Dîmbovița, M. Florescu, A.C. Florescu, *Trușești. Monografie arheologică*, Iași p. 677 – 678.
- F. Monah, 2000, *Rapport préliminaire sur les macrorestes végétaux du Complexe ménager 521 – le tell énéolithique Hârșova (Dép. de Constanța). La campagne de 1998*, în *Cercetări Arheologice*, XI, partea I (1998–2000), p. 66–74.
- F. Monah, D. Monah, 2002, *Les céréales cultivées par les populations néo- et énéolithiques de la Moldavie*, în *Pain, fours et foyers des temps passés. Archéologie et traditions boulangères des peuples agriculteurs d'Europe et du Proche Orient*, *Civilisations*, 49/1–2, p.67–76.
- F. Monah, D. Monah, 2003, *Nouvelles déterminations archéobotaniques concernant le tell Poduri-Dealul Ghindaru*, în *Tripolian Settlements-giants. The international symposium materials*, Korvin Press, Kiev, p. 252–255.
- F. Monah, D. Monah, 2004, *Observații asupra buruienărilor descoperite în așezările complexului cultural Cucuteni*, în *Arheologia Moldovei*, XXV, p. 293–304.
- F. Monah, D. Monah, 2005, *Le répertoire des déterminations archéobotaniques du tell calcolithique de Poduri-Dealul Ghindaru*, în Gh. Dumitroaia, J. Chapman, O. Weller, C. Preoteasa, D. Nicola. R. Munteanu, D. Monah (Eds.), *Cucuteni – 120 Years of Research. Time to sum up*, Piatra Neamț, p. 247–276.
- F. Monah, 2005, *Analiza macroresturilor vegetale din stațiunile calcolitice de la Luncavița și Isaccea, județul Tulcea*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, p. 365–370.
- F. Monah, D. Monah, 2005, *Determinări arheobotanice pentru tell-ul calcolitic Poduri- Dealul Ghindaru (1979–2005)*, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, p. 343–364.
- F. Monah, 2005, *Răspândirea plantelor cultivate în spațiul carpato-nistrean în milenii VI–IV î. H.*, în *Arheologia Moldovei*, XXVII, p. 289–300.
- F. Monah, D. Monah, 2005, *Les données archéobotaniques du tell chalcolithique de Poduri Dealul Ghindaru*, în *Studii de Preistorie*, 2 (2003–2004), București, p.135–142.
- F. Monah, 2007, *The spread of cultivated plants in the region between the Carpathians and the Dniester, 6th–4th millennia cal BC*, în S. Colledge, J. Conolly (Eds.), *Origins and Spread of Domestic Plants in Southwest Asia and Europe*, University College London Institute of Archaeology, Left Coast Press, CA, p. 111–124.
- F. Monah, 2007, *Nouvelles déterminations archéobotaniques pour la Roumanie*, în *Arheologia Moldovei*, XXX, p. 343–352.
- D. Monah, D. Popovici, Gh. Dumitroaia, F. Monah, Gh. Lupașcu, V. Cotiugă, C. Bem, A. Bălășescu, D. Moise, V. Radu, C. Haită, N. Șorloiaca, 2001, *Poduri, com. Poduri, jud. Bacău. Punct: Dealul Ghindaru*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2000*, cImeC Institutul de Memorie Culturală, București, p. 190–198.
- D. Monah, D. N. Popovici, Gh. Dumitroaia, F. Monah, C. Bem, A. Bălășescu, V. Radu, C. Haită, C. Preoteasa, Gh. Lupașcu, V. Cotiugă, 2002, *Poduri, com. Poduri, jud. Bacău. Punct: Dealul Ghindaru*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2001*, cImeC – Institutul de Memorie Culturală, București, p. 242–246.
- D. Monah, F. Monah, D. N. Popovici, C. Bem, Gh. Dumitroaia, C. Preoteasa, E.-R. Munteanu, D.-C. Nicola, A. Bălășescu, V. Radu, C. Haită, Gh. Lupașcu, V. Cotiugă, D. Garvăn, S. Grigore, 2003, *Poduri, com. Poduri, jud. Bacău. Punct: Dealul Ghindaru*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2002*, cImeC – Institutul de Memorie Culturală, București, p. 243–245.

- D. Monah, F. Monah, D. Popovici, Gh. Dumitroaia, C. Preoteasa, E.-R. Munteanu, D.-C. Nicola, D. Garvăn, G. Bodi, C. Bem, A. Bălășescu, V. Radu, C. Haită, V. Cotiugă, C. Crețu, 2004, *Poduri, com. Poduri, jud. Bacău. Punct: Dealul Ghindaru*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2003*, cIMeC – Institutul de Memorie Culturală, București, p. 242–244.
- D. Monah, F. Monah, D. N. Popovici, C. Bem, Gh. Dumitroaia, C. Preoteasa, R.-E. Munteanu, D. Garvăn, M. Gheorghe, A. Bălășescu, V. Radu, C. Haită, 2005, *Poduri, com. Poduri, jud. Bacău. Punct: Dealul Ghindaru*, în *Cronica cercetărilor arheologice din România. Campania 2004*, cIMeC – Institutul de Memorie Culturală, București, p. 281–283.
- F. Monah, 1994, *Recenzie* la D.R. Harris & K.D. Thomas (eds.), *Modelling Ecological Change. Perspectives from Neoecology, Paleoecology and Environmental Archaeology*, Institute of Archaeology, University College London, 102 p. 29 figs., London, 1991, în *Memoriile secțiilor științifice*, seria IV, tomul XV, nr.1/1992, Ed. Academiei Române, București, p. 364–365.
- F. Monah, 1997, *Prezentare Colocviul internațional "The Tells – Cronological Axes of Prehistory, Bacău–Poduri–Tescani, 7–10 Sept. 1995"*, în *Memoria Antiquitatis*, XXI, p. 449–451.
- F. Monah, D. Monah, 1997, *Prezentare Colocviul internațional "Le Bassin du Bas Danube entre le V–IIIe millénaire avant notre ère, București, 13–15 Nov. 1996"*, în *Memoria Antiquitatis*, XXI, p. 451–453.
- F. Monah, 2005, *Prefață*, în M. Cărciumaru, M. Pleșa, M. Mărgărit, *Omul și plantele. Manual de analiză carpologică*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, p. 9–11.
- F. Monah, 2005, *Recenzie* la C. Bourquin-Mignot, J.-É. Brochier, L. Chabal, S. Crozat, L. Fabre, F. Guibal, Ph. Marinval, H. Richard, J.-F. Terral, I. Théry-Parisot, *La botanique*, Ed. Errance, Collection «Archéologiques» dirigée par Alain Ferdière, Paris, 1999, 208 p, în *Arheologia Moldovei*, XXVIII, p. 411–414.

PARASCHIVA-VICTORIA BATARIUC – ÎN AN DE ÎMPLINIRI

Comunitatea arheologică din România, măcar acei membri care sunt preocupați îndeosebi de arheologia Evului Mediu, au anul acesta încă un prilej de a-și sărbători un bun coleg: dr. Paraschiva-Victoria Batariuc.

Născută la Deva, în data de 13 ianuarie 1948 într-o familie de intelectuali bucovineni, bunicul patern fiind membru fondator al Societății „Muzeul” din Suceava, colega noastră s-a instruit și s-a perfecționat profesional astfel: în anul 1966 absolvă Liceul teoretic „Petru Rareș” din Suceava; licențiată a Facultății de Istorie din Universitatea din București era în anul 1972, iar în anul 1997 obținea titlul de *doctor în istorie* în cadrul Facultății „Al. I. Cuza” Iași. De la absolvirea facultății și până în prezent și-a desfășurat activitatea profesională în cadrul Complexului Muzeal Național „Bucovina” din Suceava îndeplinind funcțiile de îndrumător la Cetatea de Scaun, muzeograf, muzeograf principal, muzeograf I A, posturi din care a răspuns întotdeauna cu amabilitate la cererile specifice și inerente – de cele mai multe ori! – ale colegilor, dar și la cele ale publicului interesat. A organizat peste 40 de expoziții, multe dintre ele în colaborare; acest din urmă stil de lucru s-a accentuat după anul 1990, ceea ce reflectă generozitatea ei, un motiv în plus – în opinia autorului acestor rânduri – pentru a fi sărbătorită cum se cuvine de colegii muzeografi cu o mai scurtă experiență profesională și de viață. Peste 20 sunt și *campaniile arheologice* pe care le-a întreprins sau la care a participat (nu se vor da exemple, deoarece s-ar atenta la sentimentele colegei, dar toate obiectivele pot fi considerate „de calibru greu”). Trebuie precizat că aici nu au fost inventariate campaniile din timpul studenției – despre care-i place „împricinatăi” să nareze – și nici intervențiile ce au avut caracter de salvare sau supraveghere arheologică ce – tot Domnia Sa – le consideră obligații curente.

Din anul 1990, colega Victorița Batariuc (diminutivul este definitiv în limbajul tuturor colegilor) este *secretarul de redacție al Anuarului Muzeului Bucovinei*, lucru sesizabil pentru cititorii constanți ai revistei. Între multiplele activități desfășurate de către Domnia Sa, și-a găsit timpul necesar pe care să-l dedice, în calitate de membru în comitet, *Comisiei de Istorie a Orașelor din România*; *Asociației Arheologilor Medieviști din România* – unde face parte din Consiliul director. La ambele organizații are și calitatea de membru fondator. Nu trebuie omis nici faptul că activează și în cadrul *Asociației Ars Transsilvaniae*.

Așa cum se poate deduce și din *Lista lucrărilor publicate*, ce este anexată la aceste rânduri, scrierile științifice elaborate de către colega sărbătorită au fost rezultatul unui „travaliu ambițios, depus cu competență, acuitate și pasiune” (Victor Spinei). De multe ori, „autoarea își deplasează centrul de greutate al preocupărilor din domeniul strict al arheologiei spre cel al istoriei artelor, teren pe care se manifestă, de asemenea, cu deplin profesionalism” (*idem*). Însă, nestemata operei Victoriței Batariuc o reprezintă, în opinia multora, *Cahle din Moldova medievală (secolele XIV–XVII)*, Suceava, 1999, 314 p., lucrare ce poate fi considerată o *Retrospecție a universului mirific al cahlelor* (*idem*). S-a preferat ca aceste puține aprecieri făcute pe marginea „scriiturilor” kolegei noastre să fie extrase – dintre multe altele – din reflecțiile celui care i-a îndrumat pregătirea tezei de doctorat, cel care – din postura pomenită – îi cunoaște cel mai bine potențialul științific.

Deși normele impun semnarea acestui text, semnatarul consideră că este purtătorul de gânduri bune adresate kolegei Paraschiva-Victoria Batariuc de către întreaga breaslă a istoricilor și arheologilor – cel puțin a acelora ce activează în partea răsăriteană a spațiului românesc –, alături de urarea de a se bucura de Domnia Sa „întru mulți ani” și cu cât mai multe realizări.

COSTICĂ ASĂVOAIE

LISTA LUCRĂRILOR PUBLICATE

Volume:

Mărturii de civilizație medievală românească. O casă a domniei și o sobă monumentală de la Suceava din vremea lui Ștefan cel Mare, București, 1979 (în colaborare cu R. Popa, M. Mărgineanu-Cârstoiu);

Cahle din Moldova medievală. Secolele XIV–XVII, Suceava, 1999;

Cetatea de Scaun a Sucevei. Monografie, Suceava, 2004;

Atlas istoric al orașelor din România. Suceava/Stadtegeschichteatlas Rumaniens. Suceava, București, 2005 (în colaborare cu T. O. Gheorghiu, D. D. Iacob, M. D. Matei – coordonator);

Comori arheologice restaurate în Bucovina, Suceava, 2006 (în colaborare cu Ileana BoNDOC, Carmen Tănăsioiu, Doina Maria Creangă);

Quand le département de Nord (France) et le județ de Suceava (Roumanie) se rencontrent...Histoires de cultures. Monastères orthodoxes de Bucovine et retables de Flandre / Întâlnirea dintre departamentul de Nord (Franța) și județul Suceava (România). Istoria a două culturi. Mănăstiri ortodoxe din Bucovina și „retables” din Flandra, Suceava, 2006 (în colaborare cu Association des Retables de Flandre);

Europa necunoscută – Comori din Bucovina / Unbekanntes Europa – Schätze aus der Bukowina, Suceava, 2007, (în colab. Cu I. Mareș, C. E. Ursu, M. Andronic, Violeta Marianciuc, Suzana Cosovan, Laura Ursu);

Tezaure monetare aflate în colecțiile Complexului muzeal Bucovina din Suceava, Iași, sub tipar (coordonator Viorel Butnaru, colab. M. Andronic, Brândușa Amarandei, Monica Dejan, B. P. Niculică);

Studii:

Câteva piese provenite dintr-un cimitir medieval de la Suceava, în *Suceava*, IV, 1977, p. 313–316;

Cercetări arheologie de la Mihoveni (Suceava) – 1973, în *Suceava*, V, 1978, p. 89–106 (în colaborare Cu Nicolae Ursulescu);

O stemă cu pisanie descoperită la Cetatea de Scaun de la Suceava, în *Suceava*, V, 1978, p. 573–576;

Așezarea precucuteniană de la Bosanci (jud. Suceava), în *Suceava*, VI–VII, 1979–1980, p. 33–44;

O cahă cu inscripție din colecțiile Muzeului Județean Suceava, în *Suceava*, VI–VII, 1979–1980, p. 663–666;

Așezarea culturii ceramice liniare de la Mihoveni (jud. Suceava), în *SCIVA*, 30, 1979, 2, p. 271–284 (în colaborare cu N. Ursulescu);

Motive decorative în ceramica ornamentală din secolul al XVII-lea de la Curtea Domnească – Suceava, în *Suceava*, VIII, 1981, p. 111–120;

Un document contrasigilat din secolul al XVI-lea, în *Suceava*, IX, 1982, p. 521–524;

Ceramica ornamentală din secolul al XV-lea descoperită la Curtea Domnească din Suceava, în *Suceava*, X, 1983, p. 245–257;

Un mormânt din perioada de tranziție de la neolitic la epoca bronzului descoperit la Suceava, în *Suceava*, X, 1983, p. 835–840;

Atelier de olărie la mănăstirea veche a Humorului, în *SCIVA*, 35, 1984, 2, p. 171–183 (în colaborare cu Elena Busuioc);

Motive ornamentale în ceramica smălțuită de uz casnic de la Suceava din secolul al XV-lea, în *Suceava*, XI–XII, 1984–1985, p. 47–59;

- Cahle din secolul al XV-lea decorate cu scene inspirate din viața cavalierească, în Suceava, XIII–XIV, 1986–1987, p. 147–159;*
- Din nou despre o inscripție de la mănăstirea Putna – piatră de mormânt sau pisanie de la casa domnească?, în Suceava, XIII–XIV, 1986–1987, p. 439–445;*
- L'idole androgyne de Mihoveni (dép. de Suceava, în vol. La civilisation de Cucuteni en contexte européen, Iași, 1987, p. 309–312 (în colaborare cu N. Ursulescu);*
- Contribuții la cunoașterea evoluției habitatului uman în zona limitrofă a orașului Suceava, în Suceava, XVII–XIX, 1990–1992, p. 9–24 (în colaborare cu Mugur Andronic);*
- Descoperiri arheologice la Suceava – contribuții la cunoașterea topografiei orașului medieval, în Suceava, XVII–XIX, 1990–1992, p. 36–61 (în colaborare cu Mugur Andronic);*
- Cahle cu Sfântul Gheorghe descoperite la Suceava, în SCIA-AP, 39, 1992, p. 33–40;*
- Ateliere pentru producerea cahlelor în Moldova medievală, în SCIVA, 43, 1992, p. 207–224;*
- Necropola medievală de la Suceava – Câmpul șanțurilor, în ArhMold, XVI, 1993, p. 229–249;*
- Cahle descoperite la curți domnești din Moldova, în Suceava, XX, 1995, p. 71–86;*
- Cahle descoperite în Moldova dintre Prut și Nistru, în ArhMold, XVII, 1994, p. 281–292 (în colab. cu Pavel Bârnea);*
- Cahle decorate cu subiecte religioase descoperite în Moldova, în AT, IV, 1994, p. 115–134;*
- Obiecte miniaturale de lut ars din perioada eneoliticului aflate în colecțiile Muzeului Național al Bucovinei, Suceava, în Suceava, XXI, 1994, p. 21–29 (în colaborare cu Ion Mareș);*
- Descoperiri inedite de ceramică monumentală la Suceava, în Suceava, XXI, 1994, p. 102–113;*
- Ceramică monumentală descoperită la curți boierești din județul Suceava, în SCIVA, 45, 1994, 1, p. 71–83;*
- Motive decorative de inspirație literară pe cahle din secolele XV–XVII descoperite în Moldova, în AT, V, 1995, p. 109–122;*
- Elemente heraldice pe cahle descoperite în Moldova (secolele XV–XVI), în ArhGen II (VII), 1–2, 1995, p. 315–343;*
- Decorul ceramic al monumentelor din Moldova medievală. Secolele XIV–XVII, în SCIA-AP, 42, 1995, p. 3–17;*
- Un nou tip de idol în cultura Cucuteni, în CC, 1 (11), 1995, p. 191–194 (în colaborare cu N. Ursulescu);*
- Probleme care așteaptă răspuns de la cercetarea arheologică a bisericii „Sf. Gheorghe” (Mirăuți), din Suceava, în RMI, 1995, 1–2, p. 5–14 (în colaborare cu Mircea D. Matei, arh. Gh. Sion);*
- Meșteșugurile în Suceava medievală. Secolele XIV–XVII, în Suceava, XXIII–XXIV, 1995–1996, p. 246–254;*
- Cahle descoperite în locuințe de orășeni la Suceava, în ArhMed, Reșița, I, 1996, p. 69–124;*
- Cahle descoperite la Germisara (Geoagiu-Băi), județul Hunedoara, în Sargetia, XXVI, 1996, p. 391–417 (în colaborare cu Eugen Pescaru);*
- Momente din viața de curte ilustrate pe cahle descoperite în Moldova – scenele de dans, în AT, VI, 1996, p. 75–91 (în colaborare cu Florin Hău);*
- Cahle de coronament din Moldova (secolele XIV–XV), în ArhMold, XX, 1997, p. 127–151;*
- Orașe, sate, locuințe în Țările Române oglindite în scrierile călătorilor străini, în Suceava, XXIV–XXV, 1997–1998, p. 147–177;*
- Un encolpion din secolele XIII–XIV descoperit la Suceava, în ArhMed, II, 1998, p. 155–160 (în colaborare cu Florin Hău);*
- Cahle cu reprezentări de cavaleri din Moldova – secolele XVI–XVII, în SCIVA, 49, 1998, 2, p. 195–205;*
- Instalații de încălzit în locuințe din mediul rural din Moldova, secolele XIV–XVII, în ArhMold, XXI, 1998, p. 149–163;*
- Din istoria vestimentației în Țările Române – costumele feminine de la Siret, în AT, VIII–IX, 1998–1999, p. 261–286;*
- Cahle cu reprezentări de cavaler în turnir descoperite în Moldova. Secolele XV–XVI, în ArhMold, XXII, 1999, p. 125–145;*
- Cahle cu elemente heraldice descoperite la Baia, în Herb, I (VI), 1999/1–2, p. 87–100;*
- Sobe din cahle în locuințe de orășeni la Suceava, în HU, VII, 1999, 1–2, p. 37–66;*
- Plastica antropomorfă de la Mihoveni – Cahla Morii, în Suceava, XXVI–XXVIII, 1999–2001, p. 109–143 (în colaborare cu S. Ignătescu, B. P. Niculică);*
- Cahle în colecțiile Muzeului de Istorie – Roman, în Suceava, XXVI–XXVIII, 1999–2001, p. 385–416 (în colaborare cu Domnița Hordilă);*
- Plăci pavimentare ceramice descoperite la Suceava, în ArhMed, III, 2000, p. 201–128;*
- Cercetarea arheologică, condiție a restaurării. Studiu de caz: Biserica Sf. Ilie Suceava, în vol. Monumentul. Tradiție și viitor, Iași, 2000, p. 139–141;*
- Inele sigilare în colecțiile Complexului Muzeal Bucovina din Suceava, în Herb, II (VII), 2000;*
- Plastica zoomorfă cucuteniană de la Mihoveni – Cahla Morii, în ArhMold, XXIII–XXIV, 2000–2001, p. 259–281 (în colaborare cu S. Haimovici, B. P. Niculică);*
- Cahle din timpul lui Ștefan cel Mare descoperite la Cetatea de Scaun a Sucevei, în AT, X–XI, 2000–2001, p. 35–62;*
- Elemente vestimentare figurate pe cahle din Moldova medievală, în ActaMM, XXII, XXIV, 2001–2002, p. 62–83;*
- Monumente de artă religioasă medievală, în Limba română, Chișinău, an XI, 2001, nr. 1–3, p. 33–41;*
- Din nou despre ceramica cenușie de la Suceava, în ArhMold, XXV, 2002, p. 219–235;*
- Sticla medievală din colecția Romstorfer, în ArhMed, IV, 2002, p. 189–204;*

- Virgil Vătășianu și șantierul arheologic Suceava*, în vol. *Arta românească – artă europeană*, Oradea, 2002, p. 15–19;
- Imagini ale Cetății de Scaun a Sucevei în picturile murale din bisericile moldovenești*, în vol. *Sub zodia Vătășianu*, Cluj-Napoca, 2002, p. 58–62;
- Contribuții la istoriografia bisericii Sfântul Gheorghe (Mirăuți) din Suceava*, în *Monumentul – Cercetare – Proiectare – Restaurare*, Iași, 2002, p. 74–79;
- Contribuții la istoriografia bisericii Sfântul Gheorghe (Mirăuți) din Suceava*, în *Monumentul – Cercetare – Proiectare – Conservare – Restaurare*, Iași, 2003, p. 74–79;
- L'épée en bronze découverte à Măneuți (com. Frătăuții Vechi, dép. de Suceava)*, în *SAA*, IX, 2003, p. 167–172;
- Noi cahle descoperite la Curtea Domnească din Suceava*, în vol. *Artă. Istorie. Cultură. Studii în onoarea lui Marius Porumb*, Cluj-Napoca, 2003, p. 121–127;
- Cahle cu elemente animaliere descoperite în Moldova*, în *ArhMold*, XXVI, 2003, p. 143–175 (în colaborare cu S. Haimovici);
- Biserici din timpul lui Ștefan cel Mare de la Suceava*, în *AT*, XII–XIII, 2002–2003, p. 13–26;
- Noi cercetări arheologice de teren în județul Suceava*, în *Suceava*, XXIX–XXX, 2002–2003, p. 117–226 (în colaborare cu M. Andronic, Fl. Hău, Monica Gogu, B. P. Niculică, I. Mareș);
- Necropola medievală de la Siret – CEC*, în *Suceava*, XXIX–XXX, 2002–2003, p. 363–398 (în colaborare cu Fl. Hău);
- Motive decorative pe cahle datând din timpul domniei lui Ștefan cel Mare la Cetatea de Scaun a Sucevei*, în vol. *Ștefan cel Mare și Sfânt în memoria băcăoanilor*, Bacău, 2004, p. 157–172;
- Ștefan cel Mare și Cetatea de Scaun a Sucevei*, în *RM*, 3/2004, p. 29–34;
- Un possible tombeau appartenant a la culture Cucuteni decouvert a Mihoveni – Cahla Morii*, în *SAA*, X, 2004, p. 21–30;
- Biserica Sfântul Gheorghe (Mirăuți) în secolul XIX*, în *Monumentul*, V, Iași, 2004, p. 115–122;
- Locuințe medievale la Suceava*, în *Cumidava*, XXVII, 2004, p.;
- Acoperișul bisericilor din Moldova. Secolele XV–XVI*, în *AT*, XIV–XV, 2004–2005, p. 13–22;
- Din istoricul bisericii Sf. Dumitru din Suceava*, în *Monumentul*, VI, Iași, 2005, p. 51–78;
- Cahle polono-lituaniene descoperite la Suceava*, în *ArhMed*, V, 2005, p. 159–170;
- Observații privind tehnica de obținere a ceramicii decorative de fațadă din Moldova medievală*, în *ArhMold*, XXVIII, 2005, p. 189–200;
- Cahle inedite de la Botoșani*, în *Acta Moldaviae Septentrionalis*, IV, 2005, p. 256–267 (în colaborare cu E. Setnic);
- Inele sigilare descoperite la Curtea Domnească din Suceava*, în *Herb*, sub tipar;
- Arme, armuri, piese de harnașament figurate pe cahle descoperite în Moldova*, în *ArhMold*, XXIX, 2006, p. 129–151;
- Biserici dispărute la Suceava*, în *HU*, 1/2007, sub tipar;
- Fragmente de vase antropomorfe în colecțiile Complexului Muzeal Bucovina Suceava*, în *Suceava*, XXXI–XXXIII, 2004–2006, p. 23–28 (în colaborare cu Ion Mareș);
- Considerații asupra descoperirilor din epoca bronzului de la Bosanci – „La Pod la Rediu” (com. Bosanci, jud. Suceava)*, în *Suceava*, XXXI–XXXIII, 2004–2006, p. 39–59;
- Ceramica de uz comun smălțuită și decorată descoperită la Mănăstirea Putna*, în vol. *Cercetări arheologice la Mănăstirea Putna*, Sfânta Mănăstire Putna, 2007, p. 109–175;
- Ceramica monumentală descoperită la Mănăstirea Putna*, în vol. *Cercetări arheologice la Mănăstirea Putna*, Sfânta Mănăstire Putna, 2007, p. 199–210;
- Éléments vestimentaires représentés sur des carreaux de poêle de la Moldavie médiévale*, în *ArhMold*, XXX, 2007, sub tipar.